

Vraag 4

Hoe kijkt u naar het gebruik van end-to-end encryptie door OTT-communicatiediensten zoals Whatsapp en Signal? Wat zijn volgens u hier de voor- en nadelen van?

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Juridische en
Operationele
Aangelegenheden

Antwoord op vraag 4

Ook dit kabinet erkent het belang van de ontwikkeling, beschikbaarheid en het gebruik van encryptie. Het is van groot belang de vertrouwelijkheid en integriteit van digitale communicatie en opgeslagen data te beschermen. Dat is belangrijk voor de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer, het vertrouwen van mensen in digitale producten en diensten en voor de Nederlandse economie in het licht van de digitale maatschappij. Dit kabinet stelt zich in het coalitieakkoord ook ten doel om privacy van burgers te verbeteren, fundamentele burgerrechten online te erkennen en veilige digitale communicatie te versterken.

In het coalitieakkoord wordt echter ook een ambitieuze agenda neergelegd voor de aanpak van ondermijnende criminaliteit, radicalisering en extremisme, cybercriminaliteit en de slagkracht van de opsporings- en IenV-diensten. Interceptie van communicatie is voor het realiseren van deze doelen van belang.

De voor- en nadelen die gelden voor de versleuteling in het algemeen gelden ook voor end-to-end versleuteling. Zoals ik in antwoord op vraag twee reeds benoemd heb, zijn door de implementatie van dit type versleuteling opsporings- en IenV-diensten uitgesloten van rechtmatige toegang tot deze communicatie via de aanbieder. Ongeacht de passende juridische waarborgen of de ernst van het criminele feit of de dreiging. Dit heeft tot gevolg dat opsporings- en IenV-diensten meer aangewezen zijn op alternatieve mogelijkheden om alsnog toegang tot de informatie te verkrijgen, zoals bijvoorbeeld de bevoegdheid tot Opname van Vertrouwelijke Communicatie (OVC) of het op afstand binnendringen in een geautomatiseerd werk.

De effectiviteit van de wet die deze laatste bevoegdheid mogelijk maakt wordt op dit moment geëvalueerd door het WODC, het rapport verwacht ik in de eerste helft van 2022. In het algemeen kan worden gesteld dat deze bevoegdheden minder schaalbaar en de effectiviteit er van beperkt voorspelbaar zijn vanwege de vereiste expertise, de kostbaarheid van de uitvoering, de capaciteit die dit vraagt en de vraag of het de opsporings- en inlichtingendiensten überhaupt lukt om toegang te krijgen en te houden tot de gewenste communicatie. Betrouwbare en voorspelbare toegang tot informatie is een belangrijk element in dit vraagstuk.

Vraag 5

Wat zijn volgens u de voor- en nadelen van het aftappen van OTT-communicatiediensten zoals Whatsapp? Kunt u deze toelichten?

Antwoord op vraag 5

Dit is de kernvraag van de inventarisatie die in gang is gezet en hangt af van de mogelijke oplossingen, indien zich een proportionele oplossing aandient. Nederland zet nu primair in op het eerdergenoemde EU-traject. In de tussentijd zal nationale gedachtevorming doorgaan om onder andere een betekenisvolle rol te spelen in dit traject. Daarbij zet ik mij in, zowel nationaal in EU-verband, voor een transparant proces waarbij de samenwerking met het bedrijfsleven, het maatschappelijk middenveld en de wetenschap wordt gezocht.

Vraag 6

Op welke wijze zou volgens u überhaupt de communicatie van deze OTT-diensten op proportionele wijze aftapbaar kunnen worden gemaakt? Kunt u dit toelichten?

Datum
16 maart 2022
Ons kenmerk
3851515

Antwoord op vraag 6

Dit punt is onderwerp van de inventarisatie. Ik kan hierop nog geen antwoord geven. Ik zal uw Kamer indien het onderzoek resultaten heeft opgeleverd informeren over de uitkomsten en meenemen in de weging en verdere gedachtenvorming. Dat doe ik ook met een zeer brede groep van stakeholders: academici, het maatschappelijk middenveld, OTT-communicatiediensten, opsporings- en IenV-diensten.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Juridische en
Operationele
Aangelegenheden

Datum
16 maart 2022

Ons kenmerk
3851515

1) Werken voor Nederland, 25 januari 2022, 'Senior beleidsmedewerker interceptie en digitale opsporing', www.werkenvoornederland.nl/vacatures/senior-beleidsmedewerker-interceptie-en-digitale-opsporing-JUSB-2022-0027#0

Digitale minuut: Kamervraag - 2022Z02020 mbt de vacature Senior beleidsmedewerker interce... - 3840917

Organisatieonderdeel

BD-DGRR-DRC

Behandelaar zaak - BD/DRC/CV**Werkstroomeigenaar** - BD/DRC/CV**Datum en tijd aangeboden**

06-04-2022 om 16:15

Aanbiedingsnota KV interceptie OTT

Paminconummers: 113708,

Instructie:

Toelichting op documenten: Antwoord op KV (n.a.v. vacature) over aftapbaarheid van versleutelde communicatie via OTT-communicatiediensten (W

Werkstroomverloop

Werkstroom afgesloten

06-04-2022 16:15

Afsluiten - - BD/DRC/CV

06-04-2022 16:15

Ter info - - BD/DCOM/WS&O

29-03-2022 14:20

Tekendklaar maken & verzenden - MenB behandeld door BD/DBO/ADVIES

16-03-2022 15:16

16/03 Digitaal verzonden en ter verzending naar de postkamer (MER)

Afstemmen - DBO Advies behandeld door - BD/DBO/ADVIES

16-03-2022 14:05

Stas en M BZK gezien. Graag teken klaar maken en verzenden. Betreft 1 set kamervragen (3851515) zonder bijlagen.

Eindparaaf - Minister van JenV behandeld door Ye#ilgöz - Zegeerius, D. - BD/AL

15-03-2022 06:50

Afstemmen - DBO Advies behandeld door BD/DBO/ADVIES

14-03-2022 15:39

Deze aangepaste set is afgestemd met **Behandelen - - BD/DRC/FO**

09-03-2022 17:08

Opmerking Min er verwerkt, o.a. in afstemming met **Afstemmen - DBO Advies behandeld door - BD/DBO/ADVIES**

09-03-2022 10:21

Graag opmerking MJenV in tekst en opmerkingen nog verwerken en opnieuw aanbieden. Dank!

<p>Eindparaaf - Minister van JenV behandeld door Yeşilgöz - Zegerius, D. - BD/AL 04-03-2022 07:55</p>	
<p>Paraferen - 5.1.2e behandeld door 5.1.2e - BD 03-03-2022 18:36 <i>Keurige beantwoording van politiek gevoelig onderwerp. Afstemming met stas bzk prima maar dit is echt de bevoegdheid van de minister van J&V. Overigens zal een standpunt altijd een kabinetsstandpunt zijn die door de diverse interdepartementale afstemmingsoverleggen gaat.</i></p>	
<p>Visie vooraf - DBO Advies behandeld door 5.1.2e 5.1.2e - BD/DBO/ADVIES 03-03-2022 15:22 <i>In deze versie zijn opmerkingen 5.1.2e en DBO verwerkt. Eventueel agenderen ter bespreking op staf.</i></p>	
<p>Behandelen reactie door 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e - BD/DRC/CV 03-03-2022 09:44 <i>De suggesties zijn verwerkt en de set wordt ter kennisname aan de stas BZK voorgelegd. De lijn is dat het onderzoek dat gaande is de invulling is van het opsporingsbelang op het encryptedossier en dit de verantwoordelijkheid is van de MJenV. Dat wil niet zeggen dat we niet afstemmen, zie de vele organisaties in de nota met wie dit is gebeurd. Echter, indien een gewenste oplossing zich aandient en we willen overwegen om deze te implementeren zullen meerdere departementen ook in de besluitvorming moeten worden meegenomen. Dit allemaal uiteraard onder het voorbehoud dat de MJenV dit traject ondersteunt.</i></p>	
<p>Visie vooraf - DBO Advies behandeld door 5.1.2e 5.1.2e - BD/DBO/ADVIES 28-02-2022 11:46 <i>Zie aub in de beantwoording enkele (tekstuele) suggesties/opmerkingen, afgestemd met de 5.1.2e MJenV. Zouden jullie deze willen checken? En moet deze set niet op zijn minst ter info naar nwe stas BZK (mede gelet op opmerkingen)? Dank! 5.1.2e (DBO Advies)</i></p>	
<p>Paraferen - DGRR behandeld door 5.1.2e 5.1.2e - BD/DRC 21-02-2022 12:47 <i>Afgestemd met EZK, BZ, OM, politie. BOD-en, DRB en de veiligheidsdiensten. Antwoorden bevatten geen nieuw beleid, afstemming met de Stas digitalisering daarom nu (nog) niet aangewezen.</i></p>	
<p>Paraferen - pNCTV behandeld door 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e - 5.1.2e 18-02-2022 17:43 <i>Kan uit de lijn niet afleiden of is afgestemd met BZK. Zou ik gegeven de nieuwe Stas wel doen. Antwoorden zijn keurig.</i></p>	
<p>Paraferen - Directeur DRC behandeld door 5.1.2e 5.1.2e - BD/DRC 18-02-2022 09:58</p>	
<p>Behandelen reactie door 5.1.2e 5.1.2e - BD/DRC/FO 17-02-2022 22:20 <i>opm verwerkt</i> Instructie op taak: zie opm</p>	
<p>Paraferen - Directeur DRC behandeld door 5.1.2e 5.1.2e - BD/DRC 17-02-2022 21:44 <i>zie opm</i></p>	
<p>Paraferen - 5.1.2e 5.1.2e - BD/DGPenV/PPBT/PBO 17-02-2022 18:49</p>	
<p>Paraferen - Afdelingshoofd DRC-CenV behandeld door 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e - BD/DRC/CV 16-02-2022 20:06</p>	

Document 'Raadsverklaring bijlage eindversie ST_13084_2020_REV_1_en.pdf' toegevoegd door - BD/DRC/FO
15-02-2022 20:24

Document 'Raadsverklaring over rechtmatige toegang tot versleuteld bewijs.pdf' toegevoegd door - BD/DRC/FO
15-02-2022 20:24

Document 'kab standp encryptie 2016' toegevoegd door - BD/DRC/FO
15-02-2022 20:24

Document 'Vacature_Senior beleidsmedewerker interceptie en digitale opsporing, Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving - W.pdf' toegevoegd door - BD/DRC/FO
15-02-2022 20:24

Document 'KV beantwoording' toegevoegd door - BD/DRC/FO
15-02-2022 20:24

Document 'Aanbiedingsnota KV interceptie OTT' toegevoegd door - BD/DRC/FO
15-02-2022 20:24

**Parafenlijst: Kamervraag - 2022Z02020 mbt de vacature Senior beleidsmedewerker interce...
- 3840917**

Aanbiedingsnota KV interceptie OTT

Organisatieonderdeel
BD-DGRR-DRC

Behandelaar zaak

5.1.2e | 5.1.2e | 5.1.2d - BD/DRC/CV

Afstemmen - DBO Advies behandeld door 5.1.2e | 5.1.2e - **BD/DBO/ADVIES**

16-03-2022 14:05

Hoofddocumenten

KV beantwoording - versie 20 - kenmerk 3851515
Aanbiedingsnota KV interceptie OTT - versie 6 - kenmerk 3851514

Bijlages

Vacature_ Senior beleidsmedewerker interceptie en digitale opsporing, Directoraat-Generaal Rechtspleging en
Rechtshandhaving - W.pdf - versie 1 - kenmerk 3840924
Raadsverklaring over rechtmatige toegang tot versleuteld bewijs.pdf - versie 1 - kenmerk 3851517
Raadsverklaring bijlage eindversie ST_13084_2020_REV_1_en.pdf - versie 1 - kenmerk 3851518
kab standp encryptie 2016 - versie 1 - kenmerk 3851516

Eindparaaf - Minister van JenV behandeld door Ye#ilgöz - Zegerius, D. - BD/AL

15-03-2022 06:50

Hoofddocumenten

KV beantwoording - versie 19 - kenmerk 3851515
Aanbiedingsnota KV interceptie OTT - versie 6 - kenmerk 3851514

Bijlages

Vacature_ Senior beleidsmedewerker interceptie en digitale opsporing, Directoraat-Generaal Rechtspleging en
Rechtshandhaving - W.pdf - versie 1 - kenmerk 3840924
Raadsverklaring over rechtmatige toegang tot versleuteld bewijs.pdf - versie 1 - kenmerk 3851517
Raadsverklaring bijlage eindversie ST_13084_2020_REV_1_en.pdf - versie 1 - kenmerk 3851518
kab standp encryptie 2016 - versie 1 - kenmerk 3851516

Afstemmen - DBO Advies behandeld door 5.1.2e | 5.1.2e - **BD/DBO/ADVIES**

14-03-2022 15:39

Hoofddocumenten

KV beantwoording - versie 19 - kenmerk 3851515
Aanbiedingsnota KV interceptie OTT - versie 6 - kenmerk 3851514

Bijlages

Vacature_ Senior beleidsmedewerker interceptie en digitale opsporing, Directoraat-Generaal Rechtspleging en
Rechtshandhaving - W.pdf - versie 1 - kenmerk 3840924
Raadsverklaring over rechtmatige toegang tot versleuteld bewijs.pdf - versie 1 - kenmerk 3851517
Raadsverklaring bijlage eindversie ST_13084_2020_REV_1_en.pdf - versie 1 - kenmerk 3851518
kab standp encryptie 2016 - versie 1 - kenmerk 3851516

Afstemmen - DBO Advies behandeld door [5.1.2e](#) [5.1.2e](#) - **BD/DBO/ADVIES**

09-03-2022 10:21

Hoofddocumenten

KV beantwoording - versie 17 - kenmerk 3851515
Aanbiedingsnota KV interceptie OTT - versie 6 - kenmerk 3851514

Bijlages

Vacature_Senior beleidsmedewerker interceptie en digitale opsporing, Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving - W.pdf - versie 1 - kenmerk 3840924
Raadsverklaring over rechtmatige toegang tot versleuteld bewijs.pdf - versie 1 - kenmerk 3851517
Raadsverklaring bijlage eindversie ST_13084_2020_REV_1_en.pdf - versie 1 - kenmerk 3851518
kab standp encryptie 2016 - versie 1 - kenmerk 3851516

Eindparaaf - Minister van JenV behandeld door [Ye#ilgöz - Zegerius, D.](#) - **BD/AL**

04-03-2022 07:55

Hoofddocumenten

KV beantwoording - versie 17 - kenmerk 3851515
Aanbiedingsnota KV interceptie OTT - versie 6 - kenmerk 3851514

Bijlages

Vacature_Senior beleidsmedewerker interceptie en digitale opsporing, Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving - W.pdf - versie 1 - kenmerk 3840924
Raadsverklaring over rechtmatige toegang tot versleuteld bewijs.pdf - versie 1 - kenmerk 3851517
Raadsverklaring bijlage eindversie ST_13084_2020_REV_1_en.pdf - versie 1 - kenmerk 3851518
kab standp encryptie 2016 - versie 1 - kenmerk 3851516

Parafren [5.1.2e](#) [5.1.2e](#) [5.1.2e](#) - **BD**

03-03-2022 18:36

Hoofddocumenten

KV beantwoording - versie 16 - kenmerk 3851515
Aanbiedingsnota KV interceptie OTT - versie 6 - kenmerk 3851514

Bijlages

Vacature_Senior beleidsmedewerker interceptie en digitale opsporing, Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving - W.pdf - versie 1 - kenmerk 3840924
Raadsverklaring over rechtmatige toegang tot versleuteld bewijs.pdf - versie 1 - kenmerk 3851517
Raadsverklaring bijlage eindversie ST_13084_2020_REV_1_en.pdf - versie 1 - kenmerk 3851518
kab standp encryptie 2016 - versie 1 - kenmerk 3851516

Visie vooraf - DBO Advies behandeld door [5.1.2e](#) [5.1.2e](#) - **BD/DBO/ADVIES**

03-03-2022 15:22

Hoofddocumenten

KV beantwoording - versie 16 - kenmerk 3851515
Aanbiedingsnota KV interceptie OTT - versie 6 - kenmerk 3851514

Bijlages

Vacature_Senior beleidsmedewerker interceptie en digitale opsporing, Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving - W.pdf - versie 1 - kenmerk 3840924
Raadsverklaring over rechtmatige toegang tot versleuteld bewijs.pdf - versie 1 - kenmerk 3851517
Raadsverklaring bijlage eindversie ST_13084_2020_REV_1_en.pdf - versie 1 - kenmerk 3851518
kab standp encryptie 2016 - versie 1 - kenmerk 3851516

Parafren - DGRR behandeld door [5.1.2g](#) [5.1.2e](#) - **BD/DRC**

21-02-2022 12:47

Hoofddocumenten

KV beantwoording - versie 12 - kenmerk 3851515
Aanbiedingsnota KV interceptie OTT - versie 6 - kenmerk 3851514

Bijlages

Vacature_Senior beleidsmedewerker interceptie en digitale opsporing, Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving - W.pdf - versie 1 - kenmerk 3840924
Raadsverklaring over rechtmatige toegang tot versleuteld bewijs.pdf - versie 1 - kenmerk 3851517
Raadsverklaring bijlage eindversie ST_13084_2020_REV_1_en.pdf - versie 1 - kenmerk 3851518
kab standp encryptie 2016 - versie 1 - kenmerk 3851516

Paraferen - pNCTV behandeld door -

18-02-2022 17:43

Hoofddocumenten

KV beantwoording - versie 12 - kenmerk 3851515
Aanbiedingsnota KV interceptie OTT - versie 6 - kenmerk 3851514

Bijlages

Vacature_Senior beleidsmedewerker interceptie en digitale opsporing, Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving - W.pdf - versie 1 - kenmerk 3840924
Raadsverklaring over rechtmatige toegang tot versleuteld bewijs.pdf - versie 1 - kenmerk 3851517
Raadsverklaring bijlage eindversie ST_13084_2020_REV_1_en.pdf - versie 1 - kenmerk 3851518
kab standp encryptie 2016 - versie 1 - kenmerk 3851516

Paraferen **behandeld door** - **BD/DRC**

18-02-2022 09:58

Hoofddocumenten

KV beantwoording - versie 11 - kenmerk 3851515
Aanbiedingsnota KV interceptie OTT - versie 6 - kenmerk 3851514

Bijlages

Vacature_Senior beleidsmedewerker interceptie en digitale opsporing, Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving - W.pdf - versie 1 - kenmerk 3840924
Raadsverklaring over rechtmatige toegang tot versleuteld bewijs.pdf - versie 1 - kenmerk 3851517
Raadsverklaring bijlage eindversie ST_13084_2020_REV_1_en.pdf - versie 1 - kenmerk 3851518
kab standp encryptie 2016 - versie 1 - kenmerk 3851516

Paraferen - - **BD/DGPenV/PPBT/PBO**

17-02-2022 18:49

Hoofddocumenten

KV beantwoording - versie 9 - kenmerk 3851515
Aanbiedingsnota KV interceptie OTT - versie 4 - kenmerk 3851514

Bijlages

Vacature_Senior beleidsmedewerker interceptie en digitale opsporing, Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving - W.pdf - versie 1 - kenmerk 3840924
Raadsverklaring over rechtmatige toegang tot versleuteld bewijs.pdf - versie 1 - kenmerk 3851517
Raadsverklaring bijlage eindversie ST_13084_2020_REV_1_en.pdf - versie 1 - kenmerk 3851518
kab standp encryptie 2016 - versie 1 - kenmerk 3851516

Paraferen - **behandeld door** - **BD/DRC/CV**

16-02-2022 20:06

Hoofddocumenten

KV beantwoording - versie 9 - kenmerk 3851515
Aanbiedingsnota KV interceptie OTT - versie 4 - kenmerk 3851514

Bijlages

Vacature_Senior beleidsmedewerker interceptie en digitale opsporing, Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving - W.pdf - versie 1 - kenmerk 3840924
Raadsverklaring over rechtmatige toegang tot versleuteld bewijs.pdf - versie 1 - kenmerk 3851517
Raadsverklaring bijlage eindversie ST_13084_2020_REV_1_en.pdf - versie 1 - kenmerk 3851518
kab standp encryptie 2016 - versie 1 - kenmerk 3851516

MJenv

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtshandhaving en
Criminaliteitsbestrijding
Criminaliteit en Veiligheid

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Contactpersoon

T

E [@minjenv.nl](mailto:5.1.2e@minjenv.nl)

Datum

1 april 2022

Projectnaam

Encryptie

Ons kenmerk

3944202

nota

Opvolgende set beantwoording op KV interceptie OTT
vacature FenO

1 Doel nota

Spoedige behandeling van de set Kamervragen is wenselijk zodat deze kunnen worden **verstuurd voorafgaand aan het Commissiedebat Online Veiligheid en Cybersecurity dat op 7 april plaatsvindt**. Dit is de wens van vragenstellers Van Ginneken, Dekker-Abdulaziz (beiden D66) en Rajkowski (VVD). De set is 29 maart door het ministerie ontvangen.

2 Aanleiding, gevraagde actie(s) en advies

De [vorige set Kamervragen](#) was aanleiding voor de vragenstellers om de minister te vragen of het onderzoek beperkt kan worden tot Inlichtingen en Veiligheidsdiensten (IenV diensten), of "achterdeuren" uitgesloten kunnen worden en of het effect van quantumcomputing op veilige communicatie kan worden meegenomen in de inventarisatie naar rechtmatige toegang tot versleutelde informatie.

U wordt geadviseerd om niet mee te gaan in de verzoeken van de Kamer. De problematiek die wordt ervaren beperkt zich niet tot IenV diensten, maar doet zich juist ook voor bij de opsporing. De verkenning van de Directie Rechtshandhaving en Criminaliteitsbestrijding focust zicht ook op de opsporing waarbij goed met IenV diensten wordt samengewerkt. Het spreken over en uitsluiten van 'achterdeuren' is onwenselijk, omdat verschillende partijen hier een ander beeld en definitie bij hebben. Een discussie over definities is weinig behulpzaam. Daarbovenop willen we de inventarisatie niet beperken. Voor wat betreft quantumcomputing valt het effect van deze technologie buiten de reikwijdte van de inventarisatie, omdat deze rechtmatige toegang als focus heeft. Een onderzoek naar hoe veilig communicatie is na de introductie van quantumcomputing is een ander beleidsveld.

3 Toelichting op het advies

Naast de uitleg van bovengenoemde standpunten wordt ook melding gemaakt van de vorming van het proces en wordt benadrukt dat de Kamer de mogelijkheid krijgt om over een eventueel voorstel van het kabinet te besluiten.

4 Dilemma's

N.v.t.

5 Politieke en bestuurlijke context

7 april is het CD Online Veiligheid en Cybersecurity. Indien deze vragen niet voor dit debat zijn beantwoord zullen Kamerleden deze vragen wellicht in het debat zelf stellen of zal men in ieder geval ontevreden zijn dat het antwoord is uitgebleven.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtshandhaving en
Criminaliteitsbestrijding
Criminaliteit en Veiligheid

De SBZK en MBKZ hebben kennisgenomen van de vorige set Kamervragen. De onderhavige set is met hen gedeeld, maar er is nog geen antwoord ontvangen. Wachten op hun kennisname lijkt niet noodzakelijk aangezien deze beantwoording geen beleidswijziging in zich heeft.

Datum
1 april 2022

Ons kenmerk
3944202

6 Communicatie

De set KV is met DCOM gedeeld.

7 Afstemming

NCTV, DGPenV, politie, OM, AIVD, MIVD, bijzondere opsporingsdiensten, NFI, EZK, DEF, BZK en BZ.

Er is nog geen reactie ontvangen van de, AIVD, MIVD, bijzondere opsporingsdiensten, BZK en BZ. Indien hun commentaar zwaarwegend is zal de lijn worden geïnformeerd. Gezien de korte termijn is partijen een termijn van 2 dagen gegeven om te reageren.

8 Bijlagen

De concept-beantwoording.

Digitale minuut: Kamervraag - 2022Z05939 van Ginneken over beantwoording schriftelijke vr... - 3936758

000062900015

Organisatieonderdeel
BD-NCTV-NCTVMT
Behandelaar zaak
5.1.2e 6.1.2a 6.1.2b - BD/DRG/GV
Werkstroomeigenaar
5.1.2e 6.1.2a 6.1.2b - BD/DRG/GV
Datum en tijd aangeboden
06-04-2022 om 15:43

Opgvolgende set beantwoording op KV Interceptie OTT vacature FenO

Tekenklaar maken & verzenden - MenB

Paminconummers: 114471,
Instructie: Spoedige behandeling gewenst in verband met CD online veiligheid en cybersecurity 7 april
Toelichting op documenten: Beantwoording KV interceptie OTT

Werkstroomverloop

Afstemmen - DBO Advies behandeld door 5.1.2e - BD/DBO/ADVIES
06-04-2022 14:57
Graag tekenklaar maken en zsm verzenden naar TK. Betreft 1 set KV (3937070), geen bijlages.

Eindparaaf - Minister van JenV behandeld door Yeşilgöz - Zegerius, D. - BD/AL
05-04-2022 18:02
Tekstuele aanpassing. Dank

Paraferen 5.1.2e behandeld door 5.1.2e 6.1.2a 6.1.2b 5.1.2c - BD
05-04-2022 15:44

Visie vooraf - DBO Advies behandeld door 5.1.2e 6.1.2a - BD/DBO/ADVIES
05-04-2022 15:08
Set moet voor het debat van donderdag uit 5.1.2e (PA) is akkoord.

Ter info - DGRR
05-04-2022 10:08

Paraferen 5.1.2e behandeld door 5.1.2e 6.1.2a 6.1.2b - BD/DRG
04-04-2022 16:35

Paraferen - NCTVMT behandeld door 5.1.2e 6.1.2a 6.1.2b 5.1.2c - 5.1.2c
04-04-2022 15:01

Ter info 5.1.2e
01-04-2022 17:49

Gezien scankamer
JenV
07 APR. 2022

Paraferen 5.1.2e behandeld door 5.1.2e 5124-BD/DRC/FO
01-04-2022 17:49

Document 'Beantwoording Kamervragen inzake vacature 'Senior beleidsmedewerker Interceptie en digitale opsporing' bij het ministerie JenV' toegevoegd door 5.1.2e 5124-BD/DRC/CV
01-04-2022 15:19

Document 'Opvolgende set beantwoording op KV Interceptie OTT vacature FenO' toegevoegd door 5.1.2e 5124-BD/DRC/CV
01-04-2022 15:19

Ministerie van Justitie en Veiligheid

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtshandhaving en
Criminaliteitsbestrijding

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Ons kenmerk
3937070

Uw kenmerk
2022Z05939

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Datum 6 april 2022
Onderwerp Antwoorden Kamervragen over vacature 'Senior beleidsmedewerker
interceptie en digitale opsporing' bij het ministerie van Justitie en
Veiligheid

In antwoord op uw brief van 29 maart 2022 deel ik u mee, dat de schriftelijke vragen van de leden Van Ginneken, Dekker-Abdulaziz (beiden D66) en Rajkowski (VVD), inzake de vacature 'Senior beleidsmedewerker interceptie en digitale opsporing' bij het ministerie van Justitie en Veiligheid, worden beantwoord zoals aangegeven in de bijlage bij deze brief.

De Minister van Justitie en Veiligheid,

D. Yesilgöz-Zegerius

**Antwoorden van de minister van Justitie en Veiligheid op schriftelijke vragen van de leden Van Ginneken, Dekker-Abdulaziz (beiden D66) en Rajkowski (VVD) over de beantwoording van de schriftelijke vragen over de vacature 'Senior beleidsmedewerker interceptie en digitale opsporing' bij het ministerie van Justitie en Veiligheid.
(ingezonden 29 maart 2022, 2022Z05939)**

Vraag 1

Wat vindt u van de stelling dat een interessante focus van onderzoek zou kunnen zijn dat de inlichtingen- en veiligheidsdiensten effectief hun wettelijk taak kunnen blijven uitvoeren zonder een achterdeur die versleutelde communicatie via OTT(over-the-top)-diensten onveilig maakt? 1)

Ik kan niet voor de inlichtingen- en veiligheidsdiensten (IenV-diensten) spreken, deze diensten vallen onder de portefeuille van de ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Defensie. Met deze diensten wordt wel goed samengewerkt. Binnen de termijn die in vraag 6 is gesteld was het niet mogelijk om bij vragen 1 en 4 de toepassing op de IenV-diensten na afstemming met hen toe te voegen, aangezien het opsporings- en IenV domein verschillend zijn gereguleerd.

Op dit moment wordt onderzocht hoe de uitdagingen in de opsporing als gevolg van encryptie kunnen worden geadresseerd. Er is een inventarisatie gaande om de technische mogelijkheden voor rechtmatige toegang tot versleutelde informatie te onderzoeken, om vervolgens de voor- en nadelen van die mogelijkheden voor alle betrokken (zwaarwegende) belangen te analyseren.

Het doel van deze inventarisatie is om geïnformeerde en zorgvuldige besluitvorming mogelijk te maken door dit kabinet en uw Kamer. Indien tot wetgeving wordt besloten wordt een duidelijke wettelijke basis voorgesteld die via een transparant wetgevingsproces aan uw Kamer wordt voorgelegd. Of en hoe dit exact vorm krijgt is afhankelijk van het EU-traject dat nu loopt. Een technische oplossing moet adequaat en evenwichtig zijn. Belangrijk hierbij zijn de principes van proportionaliteit en subsidiariteit. Ten eerste moet de technische oplossing proportioneel zijn en bijdragen aan een veilige maatschappij of de bescherming van kwetsbaren in onze samenleving. Het middel moet aanvaardbaar zijn, dit betekent dat er geen onverantwoorde beslissingen worden genomen wanneer het de (digitale) veiligheid van burgers, het bedrijfsleven en de overheid aangaat. Deze inventarisatie zal ik niet vooraf beperken, omdat alle mogelijkheden eerst in kaart gebracht moeten zijn voordat een zorgvuldige keuze voor eventuele maatregelen kan worden genomen.

Vraag 2

Zou u het onderzoek kunnen verbreden naar het onderzoeken van een grotere dreiging voor onze digitale veiligheid en verdienvermogen, namelijk het doorbreken van veilige versleutelde communicatie door nieuwe technologie zoals quantumtechnologie in de nabije toekomst?

Antwoord op vraag 2

Zie het antwoord op vraag 3.

Vraag 3

Bent u het met de partijen eens dat het quantumproof maken van onze communicatie en netwerken een urgente uitdaging is die nu moet worden aangepakt?

Antwoord op vraag 3

Het effect van kwantumtechnologie op de veiligheid van versleutelde communicatie past niet binnen de reikwijdte van de inventarisatie naar mogelijkheden en voor- en nadelen van de rechtmatige toegang tot versleutelde informatie. Eventuele dreigingen voor versleutelde communicatie is niet de focus van de inventarisatie die is gestart. Gegeven de complexiteit van de inventarisatie die in deze beantwoording wordt geschetst bestaat de voorkeur om de focus te behouden tot mogelijkheden voor rechtmatige toegang tot versleuteld bewijs.

Het NCSC adviseert organisaties nu al na te denken over de gevolgen van de komst van de kwantumcomputer voor hun organisatie en een actieplan op te stellen dat duidelijk maakt binnen welke termijn er maatregelen genomen moeten worden.¹ Gegevens die vandaag al bestaan en die ook na de komst van kwantumcomputers beschermd moeten blijven, moeten namelijk nu al aanvullend worden beschermd.

Versleuteling is van belang voor de veiligheid. Daarnaast is rechtmatige toegang tot versleutelde communicatie is ook van belang voor de veiligheid van de maatschappij en burgers doordat illegale inhoud en activiteiten beter worden onderkend, onderschept en verwijderd, en slachtofferschap wordt voorkomen of geminimaliseerd, ook in het digitale domein.

In mijn beantwoording leest u dat in de inventarisatie verschillende grote belangen worden meegewogen. Bijvoorbeeld, cybersecurity en de bescherming van fundamentele rechten zijn zwaarwegende onderdelen die worden meegenomen in afwegingen of maatregelen proportioneel zijn. Dit is ook vice versa van belang. Ook bij toekomstige technologieën vind ik een integrale benadering belangrijk en is het goed dat ook het opsporingsbelang wordt meegenomen.

Vraag 4

Ziet u interceptie van versleutelde communicatie via OTT-diensten als een nieuwe bevoegdheid voor de inlichtingen- en veiligheidsdiensten? Op welk artikel in de Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten 2017 baseert u zich?

Antwoord op vraag 4

In lijn met de beantwoording op vraag 1 relateer ik deze vraag aan de wettelijke bevoegdheden van de opsporingsdiensten en het Openbaar Ministerie. Hierbij moet onderscheid worden gemaakt tussen het Wetboek van Strafvordering (Sv) en de Telecommunicatiewet.

De in hoofdstuk 13 Telecommunicatiewet en onderliggende lagere regelgeving vastgelegde medewerkings- en ontsleutelverplichtingen zijn beperkt tot (klassieke) aanbieders van openbare telecommunicatiediensten en -netwerken. Aanbieders van OTT-communicatiediensten - nummeronafhankelijke

¹ [Factsheet Postkwantumcryptografie | Factsheet | Nationaal Cyber Security Centrum \(ncsc.nl\)](#)

interpersoonlijke communicatiediensten volgens de definitie van de Telecommunicatiewet - vallen niet onder deze verplichtingen. Ondanks het feit dat het de officier van justitie is toegestaan op basis van artikel 126m jo. 138g Sv , na een daartoe verkregen machtiging van de rechter-commissaris, een opsporingsambtenaar te bevelen versleutelde communicatie via OTT-communicatiediensten af te tappen kan vanwege de ontbrekende medewerkings- en ontsleutelverplichtingen geen inzicht worden verkregen in de inhoud van de versleutelde communicatie.

Vraag 5

Wat is de huidige stand van zaken van het in de beantwoording genoemde EU traject met betrekking tot veilige digitale communicatie?

Antwoord op vraag 5

De Europese Commissie beraadt zich op dit moment op een 'way forward' voor de inventarisatie naar rechtmatige toegang tot versleuteld bewijs en deze wordt in 2022 gepubliceerd. Dit doet zij op basis van beantwoorde vragenlijsten en de Commissie heeft enkele ambtelijke gesprekken georganiseerd. Uiteraard zal ik uw Kamer over de uitkomsten informeren.

Vraag 6

Kunt u deze vragen afzonderlijk beantwoorden voorafgaand het commissiedebat online veiligheid en cybersecurity op 7 april 2022?

Antwoord op vraag 6

Ja.

1) Aangangsel Handelingen, vergaderjaar 2021-2022, nr. 2095

Digitale minuut: Kamervraag - 2022Z05939 van Ginneken over beantwoording schriftelijke vr... - 3936758

Organisatieonderdeel
BD-NCTV-NCTVMT

Behandelaar zaak
5.1.2e 5.1.2e 5.1.2d - BD/DRC/CV

Werkstroomeigenaar
5.1.2e 5.1.2e 5.1.2d - BD/DRC/CV

Datum en tijd aangeboden
06-04-2022 om 16:15

Opvolgende set beantwoording op KV interceptie OTT vacature FenO

Paminconummers: 114471,
Instructie: Spoedige behandeling gewenst in verband met CD online veiligheid en cybersecurity 7 april
Toelichting op documenten: Beantwoording KV interceptie OTT

Werkstroomverloop

Werkstroom afgesloten
06-04-2022 16:15

Afsluiten - 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e - BD/DRC/CV
06-04-2022 16:15

Tekenklaar maken & verzenden - MenB behandeld door 5.1.2e 5.1.2e - BD/DBO/ADVIES
06-04-2022 16:13
6/4 Brief digitaal verzonden en ter verzending naar de postkamer. GY

Afstemmen - DBO Advies behandeld door 5.1.2e 5.1.2e - BD/DBO/ADVIES
06-04-2022 14:57
Graag tekenklaar maken en zsm verzenden naar TK. Betreft 1 set KV (3937070), geen bijlages.

Eindparaaf - Minister van JenV behandeld door Ye#ilgöz - Zegerius, D. - BD/AL
05-04-2022 18:02
Tekstuele aanpassing. Dank

Paraferen 5.1.2e behandeld door 5.1.2e - BD
05-04-2022 15:44

Visie vooraf - DBO Advies behandeld door 5.1.2e 5.1.2d - BD/DBO/ADVIES
05-04-2022 15:06
Set moet voor het debat van donderdag uit. 5.1.2e is akkoord.

Ter info - DGRR
05-04-2022 10:08

Paraferen 5.1.2e door 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2d - BD/DRC
04-04-2022 16:35

Paraferen - NCTVMT behandeld door -

04-04-2022 15:01

Ter info

01-04-2022 17:49

Paraferen - behandeld door - BD/DRC/FO

01-04-2022 17:49

Document 'Beantwoording Kamervragen inzake vacature 'Senior beleidsmedewerker interceptie en digitale opsporing' bij het ministerie JenV' toegevoegd door - BD/DRC/CV

01-04-2022 15:19

Document 'Opvolgende set beantwoording op KV interceptie OTT vacature FenO' toegevoegd door - BD/DRC/CV

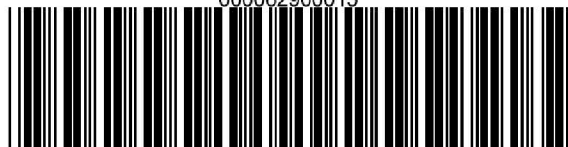
01-04-2022 15:19

Parafenlijst: Kamervraag - 2022Z05939 van Ginneken over beantwoording schriftelijke vr... - 3936758

000062900015

Opvolgende set beantwoording op KV interceptie OTT vacature FenO

Organisatieonderdeel
BD-NCTV-NCTVMT

Behandelaar zaak

5.1.2e 5.1.2e 5.1.2d - BD/DRC/CV

Afstemmen - DBO Advies behandeld door 5.1.2e 5.1.2e **BD/DBO/ADVIES**
06-04-2022 14:57

Hoofddocumenten

Opvolgende set beantwoording op KV interceptie OTT vacature FenO - versie 5 - kenmerk 3944202

Bijlages

Beantwoording Kamervragen inzake vacature 'Senior beleidsmedewerker interceptie en digitale opsporing' bij het ministerie JenV - versie 14 - kenmerk 3937070

Eindparaaf - Minister van JenV behandeld door Yeşilgöz - Zegerius, D. - BD/AL
05-04-2022 18:02

Hoofddocumenten

Opvolgende set beantwoording op KV interceptie OTT vacature FenO - versie 5 - kenmerk 3944202

Bijlages

Beantwoording Kamervragen inzake vacature 'Senior beleidsmedewerker interceptie en digitale opsporing' bij het ministerie JenV - versie 12 - kenmerk 3937070

Paraferen 5.1.2e **behandeld door** 5.1.2e **- BD**
05-04-2022 15:44

Hoofddocumenten

Opvolgende set beantwoording op KV interceptie OTT vacature FenO - versie 5 - kenmerk 3944202

Bijlages

Beantwoording Kamervragen inzake vacature 'Senior beleidsmedewerker interceptie en digitale opsporing' bij het ministerie JenV - versie 11 - kenmerk 3937070

Visie vooraf - DBO Advies behandeld door 5.1.2e 5.1.2e **BD/DBO/ADVIES**
05-04-2022 15:06

Hoofddocumenten

Opvolgende set beantwoording op KV interceptie OTT vacature FenO - versie 5 - kenmerk 3944202

Bijlages

Beantwoording Kamervragen inzake vacature 'Senior beleidsmedewerker interceptie en digitale opsporing' bij het ministerie JenV - versie 11 - kenmerk 3937070

Paraferen - 5.1.2e **behandeld door** 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e **BD/DRC**
04-04-2022 16:35

Hoofddocumenten

Opvolgende set beantwoording op KV interceptie OTT vacature FenO - versie 3 - kenmerk 3944202

Bijlages

Beantwoording Kamervragen inzake vacature 'Senior beleidsmedewerker interceptie en digitale opsporing' bij het ministerie JenV - versie 9 - kenmerk 3937070

Paraferen - NCTVMT behandeld door -

04-04-2022 15:01

Hoofddocumenten

Opvolgende set beantwoording op KV interceptie OTT vacature FenO - versie 3 - kenmerk 3944202

Bijlages

Beantwoording Kamervragen inzake vacature 'Senior beleidsmedewerker interceptie en digitale opsporing' bij het ministerie JenV - versie 9 - kenmerk 3937070

Paraferen - **behandeld door** **BD/DRC/FO**

01-04-2022 17:49

Hoofddocumenten

Opvolgende set beantwoording op KV interceptie OTT vacature FenO - versie 3 - kenmerk 3944202

Bijlages

Beantwoording Kamervragen inzake vacature 'Senior beleidsmedewerker interceptie en digitale opsporing' bij het ministerie JenV - versie 7 - kenmerk 3937070